

Fructus rerum distinguuntur naturales, industriales, mixti, civiles I, 945; — dominium circa eos 947, 948.

Frui. Fructio. Specialis actus voluntatis I, 10. Cf. **Delectatio.**

Frustulum, quod diebus jejunii mane sumi possit I, 1211.

Fuga. Quid liceat reo quoad fugam I, 819; — quid aliis in fuga promovenda *ibid.* — Possintne satellites reum e carcere fugientem occidere 837; — vel eum, qui nondum captus erat? *ibid.* — Fuga militis capti 857.

Funambuli quando graviter propter artem suam peccent I, 851.

Furtiva susceptio ordinum. Quid sit II, 1007; — inducit irregularitatem *ibid.*

Furtum. Ejus malitia I, 928. — Gravitas ex duplici respectu determinatur 931. — Materia absolute et relative gravis 931, 935. — Furtula minuta coalescunt ad grave peccatum 932, 933; — quando non ita 935. — Furta filiorum etc., in quibus materia amplior sumi debeat 934. — Necessitas qualis a furto excuset 936 et 937.

G.

Gaudium I, 10. — In peccato sumit malitiam etiam a circumstantiis 245. — Qui de gaudio praecipue examinandi in confessione 252. — Gaudere de effectu peccati liceatne 249, 250; — de re mala, ut est causa boni 249; — de modo, quo peccatum sit factum 248.

Gladium reddere occisuro liceatne I, 1011. *not.*

Gratia divina. Actualis: efficax qua efficax non est per se fructus sacrificii Missae II, 171 *not.* — sanctificans: primam vel secundam causari per sacramenta, quid sibi velit 5. — An sacramenta vivorum causent gratiam primam 6.

Gratiarum actio post Missam vel S. Communionem qualis esse debeat II, 155, 220. — Ejus summa utilitas 155.

Gratitudo. Notio et actus I, 768; — erga Deum qualis virtus 334. — Contraria ingratitude 769; quae quando ut talis sit mortale peccatum 769. — Gratitudinis titulo aliquid exigere pro re spiritali simonia est 397.

Gula v. Temperantia. — Remedia II, 451.

Guttulae consecratae si casu effunduntur II, 142; — in calice dispersae num consecrentur 123.

H.

Habitualis intentio I, 4; II, 25, 48.

Haeres. Haereditas. Quotuplex I, 1149. — ab intestato seu legales 1151; — necessarii 1149. — Eorum pars legitima

1154. — Qui nequeant esse haeredes 1156. — Haeres quodnam jus habeat accipiendae compensationis damni antecessori suo illati 989, 990; — num solvere debeat debita ultra bona haereditate accepta 1159. — Adire haereditatem sub forma inventarii 1157 et 1159. — Repudiare testamentum includatne *omnis* haereditatis repudiationem 1159. — Haeres possitne *praescribere*, si testator mala fide erat 925; — acquiratne rei dominium cum obligatione reddendi aequalens 926; — quo sensu voto testatoris teneatur 456.

Haeresis. Haeretici. Quot modis committatur I, 298 et 299; — jam dubio delibato 301. — Ejus malitia 299. — Distinguitur ab infidelitate privativa 300. — Christiani acatholici quando demum vere evadant haeretici 301.

— Communicatio cum haereticis, quae sit interdicta 298; — num Missae applicatio pro illis II, 176, 177. — Num patrum agere possint in baptismo 71, 72. — Eorum baptismo assistere num liceat 72; — ejus valori acquiescere 19. *not.* 26; — eorum filios baptizare liceatne catholico 80 sqq. — H. matrimonio superveniens dat jus divortii a toro et habitatione 712; — sola juridice probata dat perpetuum jus *ibid.*

Cf. Denuntiare.

— Poena haeresis. Excommunicatio II, 921; — quae, etsi speciali modo R. Pontifici sit reservata, tamen absolvi potest in utroque foro ab Episcopo, si causa ad for. ext. deducta est 651; — extenditur ad quemlibet favorem 922; — ad libros haeresi infectos 923; 924. — Irregularitas 1011; — an extendatur ad eos, qui in secta acatholica nati sunt? *ibid.* et 1029; — extensio ad filios et nepotes *ibid.*

— subjecti legibus Ecclesiae I, 136. — An legi de clandestinitate matrimonii II, 781, 782. — Ea non ligantur, ubi tempore promulgationis habuerunt distinctos coetus religiosos pacificumque religionis exercitium 782, 783, 787. — Dispensatio pro ipsis facta 785. — An ipsi legitimam desuetudinem perficere possint 783. — Enumeratio regionum, ubi eorum matrimonia etiam clandestina valeant 785.

— Suspicio haeresis. Ex quibus criminibus oriatur I, 813, II, 975 *not.* — Quando habeatur ex defensione doctrinae reprobatae I, 302; ex neglecta absolute a censuris II, 899.

Haereticorum templa visitare I, 295, 651, 658; — aedificare 658; — in iis campanas pulsare 654; — cantum diri-

gere 656, 658; — religiosae functioni interesse *ibid.* et 653. — Haereticum ministrum religionis ad moribundum vocare 651.

Hebdomada. H. sancta. Functiones liturgicae in ea II, 210, 211. — Hebdomadaria confessio 539.

Heroici actus v. Actus.

Herus. Obligatio erga famulos I, 827. — An seductio subditorum *novam* malitiam addat *ibid.*

Historiographus. Quid ei liceat circa narrationem criminum et defectuum I, 1183.

Homicida. Homicidium. Tenetur per se reparare damna haeredibus, praecipue necessariis I, 989, 990; — quando teneatur erga uxorem defuncti 990; — non ita facile erga remotiores occisi cognatos 990; — erga creditores 991. — Irregularitas canonica II, 1012; — voluntarium et casuale quid 1017; — extenditur irreg. ad cooperantes 1014; — etiam in quodam casu dubiae causalitatis incurritur 1012.

Honestas publica impedimentum matrimonii II, 765 sqq.; — ex sponsalibus non excedit primum gradum 765; — ex matrimonio rato, imo invalido usque ad quartum gradum extenditur *ibid.* — Quando non oriatur 766; — non oritur in praesudicium prioris sponsae *ibid.*

Honor. Quid sit I, 1188. — Eum laedere gravius est famae laesione *ibid.* et 1190. — Reparatio qualis 1185. — H. proprium quaerere vel defendere quomodo liceat vel fieri debeat 1174.

Horologium legitimum ad computandum tempus pro Missa et Breviario II, 159.

Hostes occidere I, 857, 858; — eorum terras devastare 857; — bona capere *ibid.*

Hostiae consecrandae debent esse recentes II, 120, 132; — non-consecratam porrigere non licet 44.

Humilitas. Notio I, 728. — Actus diversi 729. — Excellentia 731. — Excessus in externo agendi modo vitiosus 733. — Comparatio cum aliis virtutibus 732. — Cohaeret cum magnanimitate 730.

Hypnotismus I, 994 *not.*

Hypocrisis. Notio et malitia I, 723, 772. — Hypocritam detegere 1182.

Hypotheca. Diversa ejus genera, obligationes I, 1130.

I, J.

Jactantia de peccato commisso quot habeat malitias I, 251.

Idioma. Idiomatis ignarus confessarius, quando absolvere possit sine integra confessione II, 328. — Praeces, quibus indulgentiae sunt annexae, in quocunque idiomate recitari possunt 539.

Idololatria cf. Cultus, Superstitio.

Ejus malitia in se praecise sumpta inferior est infidelitate I, 354; sed hanc ipsam aliaque gravissima peccata comites habet *ibid.* et 1227. — Id. imperfecta, si vera et formalis est, gravioris malitiae est quam perfecta 351; non ita per se, si est simulata *ibid.*

Jejunium ecclesiasticum. Objectum et materiae gravitas I, 1210, 1211. — Consuetudo quid relaxare possit 1215. — Per se jej. semper secum fert abstinentiam a carnibus, non semper a lactiniis 1210. — Quantitas ciborum praeter unicam refectionem permissa 1211, 1213. — Ejus transgressionem intra diem coalescunt 1215. — Qualitas ciborum 1214; — pro coenula 1212. — Hora prandii an ad essentiam pertineat 1214.

Causae excusantes: aetas junior et provector 1216; — infirmitas *ibid.*; — labores graves et defatigantes 1217; — labores qui per se, et qui ex accidentali causa conjuncta frequenter excusent 1218. — Causae quae sufficiant ad petendam et concedendam dispensationem 1219. — Responsa Rom. circa jejunium 1220, 1221. — Jejunium vigiliae translatae incidens in ipsum festum diem 1221. — Jej. pro lucrando jubilaeo. Secluso speciali privilegio est jejunium strictum sine relaxatione alias concessa II, 547.

Jejunium naturale ante S. Commun. videtur lex Apostolica II, 159. — Excipitur casus Viatici, non tamen absolute 161. — Dispensatio a S. Pontifice impetrari debet 162. — Exceptiones, quando liceat non-jejuno S. Eucharistiam sumere 162. — Laesio jejunii ut adsit, plures conditiones requiruntur: ut res consumpta habeat rationem cibi vel potus 160, — ut sit sumpta *per modum* cibi vel potus *ibid.*, — ab extrinseco *ibid.* — Hora duodecima quomodo sumatur 159.

Ignavia. Quod et quale peccatum I, 703.

Ignorantia. Vincibilis quae dicatur I, 16; quaenam culpam secum trahat 17, 18, 19. — consequens fere restringitur ad culpabilem 16; — concomitans 18; — leviter et imperfecte culpabilis potius invincibili comparatur 16. — Ign. crassa, affectata II, 865. — Ign. aufert vel minuit voluntarium I, 17, 18. — Quomodo id verum sit in crassa, vel affectata 18; II, 865.

— Ignorantia Dei qualis non possibilis I, 235; — legis naturalis 187. — Peccata ignorantiae quae voventur 221.

— Ignorantia excusetne a censuris II, 865; — a peccati reservatione

407. 886.; — ab irregularitate 1002. 1003; — ab impedimentis matrim. dirimentibus 728. 770.
- Illegitimus ortus** inducit irregularitatem II, 1018. — Illegitimi quoad haereditatem I, 1154. 1156.
- Imagines Sanctorum** quomodo colendae I, 349.
- Immunitas.** S. Pontificis immunitas juris divini est I, 139; II, 650; — reliquorum clericorum proxime juris eccl. II, 650 — quam late pateat *ibid.* — Ejus laesio quomodo puniatur 930. — Im. asyli laesio 953.
- Impedimenta. Impedire.** Impedimentum ponere legi implendae I, 157. 158. II, 892. — Impedire aliquem a consecutione boni, quando obliget ad restitutionem I, 973 sqq.; — a peccaminosa lucri consecutione 975. 976; — non impedire damnum alienum 1013. 1014. — Impedire jurisdictionem Eccles. gravissime puniatur II, 928.
- **Impedimenta matrimonii** *impedientia* II, 714. Cf. sub suis nominibus. — *Dirimentia* 731. Cf. singula sub suis nominibus. — Potestas Ecclesiae ea statuendi 726. 727. — Dubia juris naturalis obligant 729; — dubia juris eccl. non obligant *ibid.*; in dubio facti dispensatio quaerenda *ibid.* — Eorum revelatio, per se gravis, cuilibet incumbit 677; — excipitur timor gravis damni, et scientia ex secreto commisso *ibid.* — Cum imped. putativo contrahere 730. — Impedimentorum dispensatio plus minusve difficilis 792. — Causae dispensandi 800. sqq. — Num aliquando sine dispensatione cessant 826. — Episcopi quid possint jure ordinario 791. 793 — vi privilegiorum 797. 798; — quid in eorum recto usu observare debeant 794. — Quid Poenitentiarum 796. — Forma dispensandi in foro externo triplex 804. — Forma petendi dispensationem 814 sqq. — Quae exponi debeant, ne irrita evadat dispensatio 807 sqq. — Quid observari debeat in executione dispensationis 818 sqq. — Cf. **Matrimonium. Revalidatio.**
- Impediti.** Qui sint ex jure antiquo, qui absolvi poterint per Episcopum a censuris Papalibus II, 410. 415. 875. — Nunc vult S. Off. ut per literas petant absolutionem 410. 875. In casu gravis necessitatis interim absolvi possunt a quovis confessario sub poena reincidentiae *ibid.*
- Imperfectio,** quae non est peccatum, materia non potest esse absolutionis, doloris esse potest II, 261.
- Imperium. Imperare.** Actus imperans I, 9. Cf. **Actus, Jussio, Mandatum.**
- Impetrare** (cf. **Orare**) pro nobis et pro aliis apud Deum possumus I, 260. 265; — impetratorius fructus in Missa II, 168. — Quid per SS. Missae sacrificium impetrare possimus 170.
- Implere legem.** Fit plerumque etiam sine intentione finis I, 151. — Aliquando peccaminosa actione quoad substantiam satisfiat, aliquando non 152. — Eodem tempore quando pluribus legum praeceptis satisfieri possit 151. 154. — Quando uno eodemque actu pluribus praeceptis satisfiat *ibid.*
- Impotentia** ut matrimonii impedimentum. Quae distinctio necessaria sit II, 743. — Quid in dubio liceat 746. — Confessarius, si eam detegit post matrimonium, caute agere debet 747. — An, impotentia mulieris per medicum sublata, matrimonium fiat eo ipso validum 745. — Subsequens impotentia quos actus relinquit conjugibus licitos 835. 836. — Liceatne eam inducere 856.
- Impuberes** qui vocentur II, 748; — quarum censurarum legi subjaceant 944.
- Impudicitia v. Luxuria.**
- Inadvertentia** ignorantiae comparatur I, 18. 19; — a peccato excusat *ibid.* — in quibus causis sumi nequeat adfuisse 18.
- Inanis gloria.** Notio — quomodo ab ambitione distinguatur I, 706. Cf. **Superbia.**
- Incapacitas** legalis possidendi quomodo intelligatur I, 1058; — succedendi 1148. 1156. — pro religiosis 520. 524.
- Incarnatio.** Mysterium Inc. sitne necessitate medii credendum I, 277. — Quanam contineantur in eo ut explicite credenda 279. — Incarnationis momentum quam excelso virtutum exercitio abundaverit 335.
- Incendiarius** cui restituere debeat I, 1134.
- Incestus** I, 882. Sitne diversus pro diversa cognatione? *ibid.* — Etiam solus tactus inhonestus ejus malitiam habet *ibid.* — Quando declarari debuerit incestus in petitione dispensationis impedimenti matrimonialis, quando non II, 811—813. Hujus legis abrogatio 812. — exstinguens jus conjugalis debiti 764. 845. 846.
- Inculpabilis** actio potest imponere obligationem praecavendi damni I, 969; ex cujus neglectu obligatio *restituendi* oritur *ibid.*
- Index** librorum prohibitorum non quoad obligationem, sed quoad poenam mutatus est II, 923.
- Indifferens.** Actus in specie sua indifferentes I, 37. Num possint esse in individuo 38 sqq.; — sunt, quoad supernaturale meritum 38.
- indifferentiae libertas 5.

- Indignitas.** Qualis inducat nullitatem beneficii ecclesiastici collationis I, 972 *not.*
- Indispositi** ad absolutionem II, 425. 428. — ut disponantur, omni cura conandum est 429.
- Inducere v. Seductio.**
- Indulgentiae.** Conceptus catholicus II, 525. — Haec doctrina compendium quoddam est gratissimarum veritatum fidei 523. — Ecclesiae potestas 528. — Requiritur, quo sensu, justa causa 535. — Plenaria et partialis 526; — plenaria num ex parte acquiri possit 527. — Ind. pro defunctis, quomodo differat ab ind. pro vivis 531. — Semper fit solutio, vivorum etiam absolutio 531. — Opera praescripta quid operentur 534. — Conditiones necessariae 537. — Concessiones generales exhiberi debent secretariae S. I. C., ut valeant 556; — ut typis evulgentur, quae licentia necessaria *ibid.* Cf. **Communio, Confessio, Contritio, Ecclesia, Intentio, Preces.**
- Infamiae** timor causa canonica pro dispensatione matrim. II, 802.
- Infantes** capaces juris et domini I, 755.
- Infidelis. Infidelitas.** Infidelitas quanam sit peccatum I, 298. — Quomodo infideles pervenire possint ad fidem et salutem 274. — Quomodo juventur per Missae sacrificium II, 175—177. — Inf. confers baptismum quando excitet rationabile dubium valoris 19. *not.* 26. — Infidelium filii quando baptizandi. Cf. **Baptismus.** Infidelium matrimonium post alterutrius conversionem Ecclesiae jurisdictioni subjacet II, 705. — Partii fideli datur facultas separationis et novi conjugii, quum primum pars infidelis nolit cohabitare pacifice vel non sine contumelia Creatoris 705; idque etsi prius pacifice cohabitaverit 706; — non vero, si pars fidelis dat justam causam discessus *ibid.*; — neque si cum infideli initum est matrimonium ex dispensatione Ecclesiae *ibid.*
- Infirmi v. Aegroti, Moribundi.**
- Informe v. Sacramentum. Testamentum.**
- Inhonesta.** Ad ea cooperari liceatne I, 666 sqq.
- Inimicitia. Inimicus.** Inimico debentur communia caritatis officia idque relate ad ejus conditionem I, 622; — igitur: condonatio, non-exclusio ab oratione, in indigentia opitulatio *ibid.* — Non debetur condonatio damni, honoris reparandi 623. — Utrum debeat salutatatio, an sufficiat resalutatatio, a circumstantiis pendet 624. — Inimicum praeterire, non statim ei veniam concedere, non semper pro gravi peccato haberi debet 624. Cf. **Odium. Reconciliatio.**
- Innocens.** Innocentem occidere directe, non licet; indirecte, licet aliquando I, 839. — An cogi possit, ut se tradat tyranno *ibid.*
- Inobedientia v. Obedientia.**
- Inordescencia** in excommunicatione quid vocetur; II, 899; — habetur pro probatione criminis *ibid.*; — reddit suspectum de haeresi *ibid.*
- Instruere** poenitentem. Fieri debet generatim hic et nunc, si ignorantia est de rebus necessariis necessitate medii II, 442. — Quando obligatio sit ulterioris instructionis 443. Cf. **Monere.**
- Integritas** confessionis primariae a poenitente, secundariae a confessario procuranda II, 419. Cf. **Confessio.**
- Intentio. Intendere.** Actus voluntatis specialis I, 8; — versatur circa finem et circa media necessaria *ibid.* — Intentio medii ut talis intendit virtualiter ipsum finem 9. — Int. actualis, virtualis, habitualis, interpretativa 4 et II, 22.
- **Intentio bona.** Quotidiana renovatio summopere commendanda I, 262; — ejus perfectio sedulo prosequenda; brevis methodus 264. 335; II, 521. 522; — prava, quae actus bonitatem corrumpat I, 32. 33.
- Int. pro indulgentiis, qualis sit necessaria II, 538.
- **Intentio legis** non implendae eamque evadendi, quando sit peccatum, quando non ita I, 157. 159. — **Finis legis** num intendi debeat 151. 1211. *not.*
- **Intentio in Missa.** Quomodo debeat intentio *determinari* in applicanda Missa II, 187. 188. — Sufficit intentio habitualis 187. — Quid, si plures factae sibi invicem contrariae 188. — Debet existere saltem ante secundam consecrationem 188. — Quid, si nulla facta est intentio 187. — Quid sibi velit *prima* et *secunda* intentio 186.
- **Intentio in sacramentis** administrandis quae requiratur II, 24 sqq. — **Intentio rei sacrae** faciendae 26; — agendi nomine Christi 26; — externa quae dicitur an sufficiat 27. — Si adsunt intentiones oppositae 30. — **Intentio in suscipiendo sacramento** sufficit generatim habitualis, vel etiam interpretativa 48. 49.
- Interdictum.** Generale et speciale, locale et personale II, 906. — Quae officia divina et sacramenta prohibeantur 908. 909. 911. — Dies festi et personae exempti 909. 910. — **Interdictum „ab ingressu ecclesiae“** 912. — **Interdicti** violatio 913. — **Innocentes** quando parvitatem materiae committant *ibid.* — **Poenae** in certas violationes 914.

Intermedius in emptione et venditione a qua fraude cavere debeat I, 1123; — in contractu aestimatorio 1124. — in restitutione peragenda 1029. 1030. Cf. **Nuntius**.

Interni. Actus mere interni a civili auctoritate praecipere non possunt I, 130. An per ecclesiasticam auctoritatem 131; — an puniri II, 864. — Confessarius eos certo iungere potest pro satisfactione sacramentali 356. Cf. **Actus**.

Interpretatio doctrinalis legum earumque obligationis attendere debet objectum I, 146. 148, finem 147, verba 149, mentem legislatoris 149. 150; — authentica alia est comprehensiva, alia extensiva 149. 204.

Interpretativa intentio I, 4; II, 48.

Interrogatorium confessionis gener. II, 351.

Interstitia in ordinibus suscipiendis II, 606.

Interrumpere Missam an liceat et quamdiu II, 246; — in gravi necessitate proximi fieri debet 247.

Intimatio quae requiratur ad contractum I, 1061; — an reciproca? *ibid.*

Inventio. **Inventor**. Ad quid inventor rerum alienarum teneatur I, 915. — Possitne rem inventam suam facere titulo judicialis sententiae, praescriptionis, occupationis 915. — An, domino non comparente, res pauperibus sit danda 916. — Cf. **Thesaurus**.

Invidia I, 619. — Distingui debet a similibus tristitiae affectibus *ibid.* — Ejus malitia *si proprie* est invidia, ex genere suo mortalis, minor quam inimicitiae odium 618. — Remedia II, 452.

Jocari cum diabolo quale peccatum I, 427.

S. Joseph. Ejus matrimonium virgineum cum B. Maria V. II, 690.

Ira. **Iracundia**. Notio I, 719. 737. — Remedia II, 453.

Irregularitas. Notio et divisio II, 1002. — Ut poena est, non incurritur ab ignorantibus 1003. — Severius consideratur ad suscipiendos ordines quam ad ordines jam susceptos exercendos 1001. — Tollitur pro diversitate aut ipso facto, aut dispensatione vel absolutione 1004.

Irreligiositas sitne gravius peccatum quam superstitio I, 364. 1227 sq.

Irritatio v. **Contractus**, **Juramentum**, **Lex**, **Votum**.

Iteratio sacramentorum conditionata II, 16. — Quando fieri debeat 18; — quae et quanta obligatio 19; — quando fieri liceat, non tamen debeat 17. 19; — quando non liceat 17; — quale peccatum irrationalis et scrupulosa repetitio 17.

Jubilaeum. Notio II, 543. — ejus utilitas 545. — Quid addatur ad plenariam indulgentiam 543. Cf. **Facultates**.

Judex. Ejus scientia et peritia necessaria I, 802. — Quid in dubio facere debeat circa rem criminalem 801; — in causa civili 808. — Num ex privata scientia contra reum agere possit 807. — An ex illa pro reo agere debeat contra juridice probata 806. — Possitne aliquod munus postulare vel accipere pro justa sententia 809. 810; — pro injusta 809; — pro eo, quod unum alteri praetulerit ejusve causam prius expedierit 808? — Num causas injustas in alium judicem conjicere possit 662; — num secundum leges injustas jus dicere 804. II, 701 *not.* Cf. **Civile matrimonium**, **Divortium**. — in sacramento poenitentiae sacerdos *judicem* agit II, 253. 302. 355: cf. **Jurisdicatio**.

Judicium temerarium — quomodo distinguatur a suspicione, et quando sit mortale peccatum I, 1185. 1186.

Juramentum est invocatio Dei ut testis I, 405. Conditiones *ibid.* — Invocatio creaturae quando juramentum 407. — Verba dubia quomodo sumenda 408. — Defectus seu peccatum triplex: def. iudicii ex se venialis 410, — veritatis ex se mortalis 411 (quanta certitudo necessaria 411), — justitiae modo venialis, modo mortalis 412. — Juramentum fictum ejusque peccaminositas 409. — J. promissorium quid addat ad notionem juramenti 406. — Promittere rem malam, peccatum est neque obligat 416; — promittere rem leviter malam in se mortale peccatum, practice saepe veniale tantum *ibid.*; — quid si res est inutilis, ac obligatio inde oriunda 422. — Jurata promissio sine animo implendi 411, admittatne parvitatem materiae *ibid.* — Liceatne jurare cum restrictione mentali 411. 417. 418. — J. promissorii *obligatio* 414, — principalis aut accessoria 416, — quo sensu explicandus ejus ambitus 418 sqq. — Admittit ejus laesio parvitatem materiae 415; — ejus malitia differt omnino a juramento falso 415; — metu extortum inducatne obligationem 417. — J. servandi secreta, observandi statuta: quo sensu intelligatur 420. — J. fidelitatis, quo sensu sumatur; — quo modo liceat, existentibus legibus iniquis 421. Juramenti solutio per dispensationem et irritationem 423. 424. 479. 1080; — per condonationem ejus, in cujus favorem emissum est 423. — J. contractui appositum 1078; — con-

tractum juramento firmari, quid sit 1078.

Juridica culpa I, 964. — Obligatio restitutionis ex ea oriunda 965; ea tandem post judicis sententiam, nisi culpa fuerit simul theologica *ibid.*

Jurisdicatio interni et externi fori II, 928. — Speciatim in sacramento poenitentiae 370; — in quo nullus homo habet sibi *proprium ibid.*, quamquam ordinariam 372. — Ordinariae et delegatae jurisdictionis usus 372; — delegata quam late intelligatur 383. — Probabilis et dubia 388. — Liceatne uti jur. probabili 391, — dubia 390. — Jur. R. Pontificis ordinaria in totam Ecclesiam 373. — Episcoporum jurisdicatio quo sensu juris divini sit 375. — Parochorum juris. quos limites habeat 376. 377. — Regularium v. **Regulares**. — Jurisdicatio in peregrinos, vagos etc. v. **Peregrini** etc. — Jurisdictionem ecclesiasticam impediendum poena 928 sq. — Jurisdictionis privatio per excommunicationem 894, — per suspensionem 900.

Jus. Notio generica I, 750; — in re et ad rem 752; — perfectum et imperfectum *ibid.* Juris subjectum quilibet homo, etiam infans et amens 754. 755, — etiam personae morales 756. — Juris objectum non potest esse ipse homo 757. 760; — at ejus labores *ibid.*; — bona externa 757. 758; — fama 759. Jus gentium sitne legis naturalis an positivae 191; — immutabile an mutabile 192. 193; — ejus objecta 194. — Jus Romanum civile. Ejus naturalis aequitas et pietas I, 808. 1079.

Jussio. Notio I, 1000. — quomodo distinguatur a mandato *ibid.* — ut causa restitutionis cf. **Mandatum**.

Justitia. Conceptus et notio I, 748. 749. — distributiva, vindicativa, legalis a stricta notione justitiae deficiunt 749. 753; — justitia commutativa est stricta seu rigorosa 751. — Laesio justitiae quod peccatum 761. — Solum, si in se vel in alia justitia laesa est commutativa, adest obligatio restitutionis 761. 763. 764; idque *per se* in eodem objecti genere tantum 765; — ejus condiciones generatim sumptae 766. — Utrum laesa sit justitia, an non, pendere potest ex intentione 766.

L.

Labor. Aliquo modo omnibus hominibus praecipitur I, 588. — Divites quomodo obligentur et satisfacere possint *ibid.* — servilis dieb. Dom. et fest. prohibitus 545 sqq. — Per alios laborare, quod et quantum peccatum 137.

550. — Qui sit labor servilis 548. — Quae materiae parvitas 550. — Num hac lege teneantur non-baptizati 137. 546; — haeretici 136. — Causae a lege excusantes: necessitas, caritas, pietas 551 sqq. — Dispensationem quis dare possit 547.

Lacticia quando prohibita v. **Jejunium**.

Lampas coram SS. Eucharistia asservata II, 132.

Laxitas. Laxae conscientiae periculum I, 66. — Aliquando a peccato gravi affert excusationem 66, III. — Laxismus non plane confundendus cum laxa conscientia 74; — ejus condemnatio 75.

Lectoratus. Ejus officium II, 584; — materia et forma 587.

Legalis justitia cf. **Justitia**.

Legatum. Quomodo intelligenda sint legata et conditiones implendae I, 1077. 1164. — Legata pia quomodo subtracta sint civili auctoritati 1162.

Legislatio. Legifera potestas omnis ultimo ad Deum reduci debet I, 200. — Apud quos resideat in Ecclesia 120. — In Superioribus regularium limitata est 1213.

Legislator. Quo sensu teneatur suis legibus I, 144. 145. — Non tenetur ullatenus in iis causis, in quibus cum aliis licite dispensaret 145.

Legitimitas illegitimae prolis I, 887; II, 1018. 1019.

Lex. Notio et distinctio I, 68. — Conditiones essentielles 69; — quaelibet ad divinam legem reducitur 71. — In conscientia obligat, etsi legislator de Deo non cogitavit 211. — aeterna. Notio 183—185. — naturalis. Est fundamentum omnium aliarum legum 186; — non potest penitus ignorari 187; — in se immutabilis 189; — ratione objecti aliquando mutabilis 190. — christiana aucta est super veterem legibus moralibus et caerimonialibus 195. 198; — abrogavit leges judiciales et caerimoniales V. L. 197, quae factae sunt mortiferae 197; — confirmavit leges morales naturales 198, obligationem graviorem quidem, sed non specie diversam induxit *ibid.*; — veteri longe perfectior est 198. 199; — quomodo omnes homines liget 199. — humana. Per recursum ad legislatorem interim suspendi potest 126. — Quod incommodum ab ea excuset 155. — An peccaminoso actu impleri possit 153. — directiva, poenalis, mixta. Notio et obligatio 207.

Lex irritans. An existat lex irritans naturalis 212; — positivo jure statui potest sive ecclesiastico, sive civili 212. — Lex irritans ipso facto, et post sententiam 213. — Potest esse simul prohibens 214. — Ignorantia a lege irritante plerumque non excusat *ibid.*; — aliquando tamen *ibid.*; — item gravis metus *ibid.* Cf. **Dubium, Ecclesia, Promulgatio, Universalis** etc.

Liber, Librorum impressio. Liceatne libros alienos denuo prelo committere I, 904, — in aliam linguam vertere 905. — Libri pravi. Eos conficere 666; — iis imprimendis cooperari 663; — eos sive ephemerides publice exponere 664, — venales habere 663 *not.*, legere 182. 868; II, 924. — Eorum prohibitio II, 923, sub poena excommunicationis *ibid.* 924. — Num aliquando sine licentia legi possint I, 182. — Libri sacri. Liturgici recognitionem Episcopi prae se ferre debent II, 232; — de S. Scriptura omnino indigent approbatione Ordinarii 980. Libelli quo sensu eximantur a legibus poenalibus circa libros 923. Cf. **Bibliopola.**

Liberalitas. Notio virtutis I, 775.

Libertas, Liberum. Quotuplex distinguatur I, 5. — Esse hominem liberum probatur *ibid.* — Liberum est voluntarii affectio, ab eo non realiter distinctum 7. — Non iisdem limitibus continetur voluntarium et liberum 6. Libertas Ecclesiae. Poenae in eos, qui illam legibus, decretis violant II, 930; — qui executionem literar. Apost. impediunt 932; — qui libertati S. Officii obstant 973. — Libertas matrimonii. Poenae in eam violantes 982. — In eos, qui libertatem feminae violant quoad ingressum in monasterium 983. — Libertatis defectus ut irregularitas 1021.

Licentia. Expressa, tacita, praesumpta I, 527. — Quae lic. Superioris a paupertatis religiosae laesione excuset *ibid.*

Ligamen. Impedimentum matrimonii dirimens II, 740. — Quomodo solutio ligaminis per mortem probari debeat 741. — An cum dubio ligamine matrimonium inire *bona fide* possibile sit 844.

Litaniae Sanctorum sub gravi adjungi debent officio divino diebus rogationum et S. Marci II, 622.

Litterae. In pravis literis scribendis, deferendis juvare I, 669. — Per literas confiteri II, 271 *not.* 328; — pro absolute a reservatis recursus nunc exigitur 410. — L. Apostolicas impedire 932. 933; — falsificare 934. 971.

Liturgica praecepta pro Missa II, 209. sqq.

Locatio, Locator. Notio et regulae I, 1125. — Pretium locationis laborum 1127. — Locator de quibus damnis respondere debeat, de quibus locatarius 1126.

Lotio sacrorum linteorum et vasorum, quibus permittatur II, 237; — loci, ubi ceciderit vel stillaverit aliquid sacrae speciei, quam necessaria 142.

Ludus. Conditiones, ut ludus sit licitus I, 1139; — lege positiva illicitus 1140; in eo victor et victus, quid juris vel obligationis habeant 1140; — *aleatorius* qui sit, qua lege clericis prohibitus II, 617. — Non idem de ludo mixto valet *ibid.* Cf. **Eutrapelia.**

Lumen. Liceatne sine ullo lumine Missam celebrare II, 233. Cf. **Cereus.**

Lunula Ostensorii qualis esse debeat II, 132 *not.*

Luscus non irregularis II, 1023.

Luxuria. Notio, distinctio a delectatione sensitiva I, 861; — delectatio lux. directe volita non admittit parvitatem materiae in homine soluto 862; — indirecte voluntariae peccaminositas pendet ex causa 862. 863. — Causae graviter, leviter, mediocriter in luxuriam influentes 864; — Remedia contra lux. II, 450.

M.

Machinatio v. Conjugicidium.

Magia v. Superstitio.

Magister. Ejus obligatio erga discipulos I, 829; — contra eos delinquens, quando malitiam specie auctam contrahat *ibid.* — quando teneatur de damnis discipulorum 1014.

Magnanimitas. Quid sit I, 704.

Magnetismus. Quo sensu et limite licitus I, 359. — Signa aperta illiciti usus 360. — Responsa S. Officii de eo 361.

Magnificentia. Qualis virtus I, 705.

Maleficium. Notio et malitia I, 351. Cf. **Superstitio.**

Malitia quid sit I, 223; — multiplex in peccato 224 sqq. — Peccata malitiae quae vocentur 221. Cf. **Peccatum.**

Mandans, Mandatum. Notio et obligatio I, 1000. 1089. — In causa damnificationis ad quid teneatur erga mandatarium 1000, erga damnificatum 1000; — revocatio mandati quando excuset 1001; — an et quando excuset ab excommunicatione II, 868. — Mandatum quomodo exstinguatur I, 1089.

Manipulus v. Paramenta.

Mansuetudo. Virtutis notio I, 718.

Manus impositio. In confirmatione quomodo necessaria II, 94. — In ordinis sacramento: diaconatu 588, presbyteratu 589. 590, episcopatu 589.

Mappa altaris. An debeat esse benedicta II, 232. — Requiritur triplex 227, non tamen omnes sub gravi *ibid.*

Maria, B. Virgo invocanda I, 345; — salutatō angelica an sub obligatione sit scienda 283. — Cur vocetur „*prudentissima*“ 693. — Ejus matrimonium virgineum cum S. Joseph II, 690. — Cf. etiam **Rosarium.**

Maritus. Possitne directe irritare vota uxoris I, 462; indirecte 458. 464; — dissipans bona communia ad quid teneatur 897. — Ejus officia erga uxorem et familiam II, 859. — Qua conditione recipere possit sacros ordines 618. 710. 712.

Martyrium. Quid efficiat et quomodo suppleat baptismum II, 57.

Massonica secta. Ejus asseclae et fautores excommunicantur II, 950 sqq. — Qui non vult obsequi mandatis confessorii, quandonam incurrat excommunicationem 950. — Liceatne eorum conventibus interesse 951; — aedes extruere I, 658; — emblemata conficere 657, signis distinctivis uti 294. — Quid in eorum matrimoniis observandum II, 696. 714. — Occulti coryphaei denunciandi 952.

Mater. Ejus obligationes erga prolem I, 784; — debeatne filium lactare *ibid.* — Cf. **Abortus, Caesarea sectio.**

Materia sacramentorum II, 10. 11; — remota et proxima 11; — debet esse certa 15; — in casu necessitatis adhiberi debet etiam dubia, at qua cautione 15. — Defectus essentialis et accidentales 12. — Ejus unio cum forma pro diversis sacramentis diversa 13. Cf. **Sacramentum et singula sacr. sub suis nominibus.**

Matrimonium. Definitio II, 678. — Est verus contractus *ibid.*; — ejus conditiones 685; — matr. in *feri* et in *facto esse* 679; matr. legitimum tantum, ratum, consummatum 678. — Ejus indissolubilitas quo sensu juris naturalis 701. — Permissio divortii in L. V. explicatur 702. — Absolute indissolubile solum matrimonium christianum consummatum 700. — M. christianum essentialiter sacramentum est 681, idque vivorum sacramentorum 682, — etiamsi id a contrahentibus non intendatur formaliter, si modo non excludatur 692; — effectus et significatio 682. — Materia et forma sacramenti in consensu exteriori declarato consistit 684; — ministri sunt ipsi contrahentes *ibid.* et 691. Conditiones appositae v. **Conditio.** Causae matrimoniales spectant ad Ecclesiam 656; — solae temporalium rerum sequelae ad forum civile pertinent *ibid.*

Matrimonium. Caerimoniae observandae 693 sqq. Alia est benedictio sollemnis, alia ritualis tantum 693; — sollemnis illa non semper danda 694, — non danda extra Missam, non tempore clauso, non in matrim. mixto 694. 695; — ad eam accipiendam fideles non obligantur 694, sed adhortandi sunt, imo postea suppleatur *ibid.* — Num possit contrahi matrim. coram ministro acatholico 696. — Mixtum matrimonium ex qua causa licitum 715; — etiam cum cautelis non est licitum sine gravi causa *ibid.*; — generatim Ecclesia illud detestatur 716. — Ejus promissio generatim non sunt vera sponsalia 667. 668. — Ecclesiae tolerantia et dispensatio non *semper* illud licitum reddit 715. — Dispensatio jure *communi* reservatur R. Pontifici 716. — Benedictio ritualis in eo aliquando permittitur 695. — Si cautiones impletae non sunt, summum sola assistentia passiva permittitur 696. — Monita alioqui necessaria aliquando dissimulanda *ibid.* — Ubi sint valida sine forma Tridentina 785 sqq.

— Ratum tantum matrim. professione sollemni religiosa dissolvitur II, 703; — dissolvi potest ex gravi causa a R. Pontifice 704 — cui comparatur matrimonium ex infidelitate conversorum post baptismum nondum consummatum 707. 709.

— Revalidatio matrimonii. Quando fieri debeat in forma Trid. 824; — renovatio occulta 823. — An requiratur cognitio nullitatis prioris consensūs 825. — Revalidatio in moribundo I, 1062; II, 791. — Revalidatio in radice 828. 829; — quo sensu perseverantia consensūs prioris necessaria sit 831. 832. Cf. **Civile, Clandestinitas.**

— Usus v. **Conjugale debitum.**

Matutinum. Sitne obligatio recitandi matutinum ante Missam II, 219. Cf. **Officium divinum.**

Medica ars, Medicus. Ars med. quae libet clericis interdici potest II, 613. Quae sit ipso jure interdicta *ibid.* Scientia et peritia medico necessaria I, 993. — Experimentum in homine sumere non licet *ibid.* et 995. — Num minus securo remedio contentus esse possit 83. — Alia peccata medicorum 994. — Monere debet aegrotum tempestive, ut animae suae prospiciat 993. 995. — Pauperi quando gratis succurrere debeat 993; — quid si ab eo remunerationem extorqueat 1114.

Meditatio. Possitne praescribi in sacro secessu sacerdotum I, 131. — Quae requiratur in peragenda „via crucis“ II, 559.